

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 16

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 16", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_016/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Fortegnelsen
over alle udkomne
Skrifter,
siden
Trykfriheden.

Anden Aargang, 16. Stykke.

No. 206.

HErrens vor Guds Tale om Fred og Frelse til et Folk, der seger ham, forestillet i en Prædiken, som blev holden udi Christiansborgs Slots-Kirke paa 3die Søndag efter Hellig Tre-Konger 1772. Til taknemmelig Erindring for den Højestes særdeles naadige Forsyn oc. imod Hans Majestæt Kongen — Efter Befaling til Trykken leveret af P. Harboe. Kjøbenh. trykt og findes tilkøbs hos N. Weller for 12 Skill. halvtredie Ark i stor 8vo.

Af Indgangen Ps. 85, 9. forestilles, „et merkende Ore og en hjælpende Haand“. I And-
2den Aargang. 2 ledning

ledning af Dagens Evangelium vises: „ Herrens vor Guds Tale om Fred og Frelse til et Folk, der søger ham. I. De Personer, der trænger til denne Frelse — 1.) Efter deres Beskaffenhed — at de trænge — 2.) Hvorledes denne Fred og Frelse bør søges af dem. II. Herrens vor Guds Tale til dem om Fred og Frelse — fuld af Naade — fuld af Kraft“. Det er bekjendt nok af et Par forhen udgivne Taler, at H. Høyrværdighed anvender megen Omhu paa et simpelt og for eensfoldige fatteligt Fordrag; en Omhu, som endog i en Tale for Hoffolk er roseværdig. Konsten kand letteligen forstige sig, og om den ikke gjør det, ere de dog saa blandt Tilhørerne, som kiende og føle den efter Talerens Dufte. H. H. bruger meget de Bibelske Udtryk og Talemaader; men iblant disse synes os i sær een at være noget ubequemt anbragt, fordi den i vores Sprog er dunkel. Den findes S. 10. „ Hermaa Ordet blandes med Troen“ (af Hebr. 4, 2.) S. 14. og 15. forekommer en Mening, som (vi vide ikke, om ved en Trykfejl?) er noget sig selv modsigende; — „derimod opsluges af den Glæde — som Verdens Børn kan have, af en indvortes Uroe, og sørgelige Forestillinger om det, der uventelig som en Følge af deres Dandskab kan ramme dem“.

No. 207.

De nærmeste Aarsager, som forvolde Religionens Foragt, tilligemed de deraf flydende skadelige Felger, forestillede i en Taktsaelses-Tale for den Allerhøjestes nyelig udviste besynderlige Forsyn over Kongen, det Kongel. Huus, og det gandske Land. I Anledning af Evang. Luc. 8, 4-15. paa Søndag Sexagesima. Af Mag. Nicolai Edinger Valle, Sogne-Præst for Kiertrup, og Giettrup Menigheder i Vester Han-Herred i Aalborg Stift. Kiebenh. 1772. Trykt hos M. Halslager og sælges hos Mad. Kanneworff i Silke-Gaden for 10 Skill. 2 Art Med. fr. Skrivpap.

Titelen viser tydelig nok baade Hovedsatsen og dens Inddeeling. 1.) Aarsagerne og 2.) Følgerne ere de to Ting, som Taleren betragter. Den Forklaring, som Frelseren i Evangelio giver sine Disciple over de tvende Maader, paa hvilke Sæden mislykkes, bruger h. h. til at vise Dævelen, onde Memester og det vanartige Risd, som de nærmeste Aarsager til Religionens Foragt. Denne Deel er meest udarbejdet. I den 2den Deel derimod har Forsat. mere indskrænket sig, og fornemmeligen betragtet de skadelige Felger, som flyde af Religionens Foragt for Regenten og Undersaatterne. Da en

D 2

Præ

Prædikens ordentlige Længde ikke tillod ham at giennemgaae alle Arter af disse Folger, saa underholder han Tilhørernes Andagt kun med dem, der have nærmest Hensigt til den store Begivenhed som paa den Dag i Sax burde være dem i Tanker, og fra hvilken han begynder sin Tale. Kort og rørende afmåler H. H. i Indgangen den Sare, som nyeligen svævede Staten over Hovedet, og som Forsynet saa usformodentlig afvendte. Han anvender herved og forklarer Ordsp. 29, 2. Her er ingen Forben afskrift, men i dens Sted en kort Erindring, hvorudi F. forsvare den Maade, paa hvilken han har angrebet Religions Foragtere. Vi vil ikke opholde os ved, at rose enten Planen eller Tankernes Valg, Forbindelse, og Tydelighed, eller Sprogets Smukhed: nok er det! naar Skionnere maae tilstaae os, at vi skal finde meget saa Danske Prædikener, som kan sættes i Ligning med de tvende af H. H. udgivne; Denne nemlig, og hans Indvielses Prædiken, som vi have anmeldt under N. 9. Sid. 14. Saa meget mere vil Læseren glæde sig med os over en Efterretning, som vi have saaet, at en liden Samling af Prædikener fra samme Forf. udkommer med det første fra Aalborgs Bogtrykkerie. Denne brave Mand har da givet vores nærværende og tilsiindende Geistlighed et got Exempel paa Flid i Prædikenskonsten. Herefter ere vi berettigede

de til at vente fra ham, som offentlig Lærer ved Universitetet, smukke Prøver i andre Theologiske Videnskabers Deele: lige som og, at hans roseværdige Bestræbelser skal have virksommere Indflydelse til Kundskabs, Smags, Flids og Rettskaffenheds Udbredelse, i det mindste blant de unge Studerende, som berede sig til at blive Ordets Tjenere.

No. 208.

Et angenemt Stille efter et stormende Uveir, forestillet i en Prædiken, holden paa den 5. Søndag efter Nyt-Aar 1772. efter Kongel. Befaling, til en hellig Erindring om den Guddommelige Beskiærmelse og Varetægt, som i denne Tid er vederfaret Kongen, det Kongel. Huus, og disse Riger og Lande. Af Hans Henrich Müller, Præst for Bronshøj og Rødsouvre Menigheder. Kiebenh. trykt i Godiches Bogtrykkerie, og selges hos Urtekrammer Bering paa Hiernet af Pilestrædet og Myntergaen for 8 Skill. halvtredie Ark 8vo.

Det en angenem Prædiken! — Den er tillegnet Biskop HARBOE med Ord, som give de fordeelagtigste Tanker om Fors. Sindelag. Indgang: Du bevise, at du kand frelse af alle Ting. Visd. B. 14, 4. Hoved-Sats: **Et angenemt Stille** o. s. v. „ I. Et stormende

2 3

mcnde

mende Uveir, som truede vor Skib med Undergang. II. Et angenemt Stille efter dette Uveir". Vi kan ikke noksom opmuntre til denne Prædikens Læsning: og vi ere forsikrede paa, at H. Wds. saate undervisende Fordrag vil giøre meget god Virkning hos Velstændige. See her en Prove! Sid. 3. „ At den gode GUD kand frelse „ af alle Ting, det grunder sig paa hans Wiisdom. Behager det ham ikke lige som at gaae „ Almagts Beje, han gaaer dog altid Wiisdommens Beje med os. Han veed at vælge „ Middel, Maade, Tid, Lejlighed, til at udføre vor Sag. Det er ofte efter mange Druve „ veie hans Wiisdom finder for got at frelse og „ hielpe. Men, naar vi saa ere komne ad disse „ Beie, naar vi staae ved Enden, - og med et „ agtsom Øye seer tilbage til de Stier, ad hvilke „ vi ere førte, saa maae vi falde i Forundring, „ og røre af Forundring og Taknemmelighed udbryde: Han haver giort alting vel".

No. 209.

Et frelst Folkes hellige Migter for Guds herlige Frelse af en yderlig Nød. Forestillet i en Prædiken over Evangel. paa 5 Søndag efter Nyt Aar, holden for Keerslev og Rudsbedbye Meenigheder af Friderich Mandrup, Sogne-Præst sammesteds. Kiøbenh. trykt hos

hos Thiele, og bekommes paa Bogladen No. 8.
for 6 Skill. 2 Ark 8vo.

Denne Prædiken er vist ikke at sætte i Rigning med den foregaaende. Slet er den just ikke: men dog kan den en heller drage Læsernes Opmerksomhed til sig, da de nu have adskillige trykte Prædikener om samme Materie, som ere meget bedre. Indgangen er over 2 Mos. B. 14, 31. Den i Titelen nævnte Sats har Forfat. deelt i 3de Deele: "I. Hvad der kaldes en yderlig Nød for et Folk. a) Naar et Land ængstes af Fienden. b) Naar Kirken plages af Forsølgere. II. Hvorledes Gud beviser det en herlig Frelse. a) Han hjælper paa rette Tid. b) Han frelser paa beste Maade. (I dette Stykke kan den skionsomme Læser i sær have Anseelse at være misfornoyet.) III. Hvad et frelst Folk derfor skylder Herren. a) At man erkender sine Fejl. b) At man bekiender Guds Ære." Men hvad har Bønderne i Neerslev og Ruds-Bebbøe tænkt, da de hørte Neros og Julians Navne? S. 15. For den urigtige Forklaring over Tids Regningen Apost. G. 7, 4. S. 19. kunde Hr. N. og gierne have sparet dem, saavel som Læseren.

No. 210.

Guds besynderlige Forsyn for sine Salvede.
I Andledning af den vor Allernaadigste
D. 4 Konge

Konge nyelig beviiste naadige Frelse, fores-
stillet paa allerhøiſtsammes glædelige Fødsels-
Dag i en høytidelig Forsamling paa Horsens
Latinske Skole af Peter Tetens, Skolens
Rector, Kiebenh. 1772. trykt hos M. Hal-
lager, og selges hos Møller og Junge paa
Østergade for 10 Skill. halvtredie Arf 8vo.

„Intet findes her, uden Hiertets ukonst-
lede Sprog“ siger Forfatteren i en liden Tiltale til
Læseren bag paa Titelbladet. Dette sande vi me-
get gierne med Hr. Rectoren, efter at vi med sær-
deles Fornøielse have læst denne Tale igiennem,
og vi lægge til: at hverken Smigre-Lyst, eller
Sinds Hefstighed har forført ham til at overdrive
enten Roes eller Last; men den usminkede Sand-
hed kommer frem i en anstændig og takkelig Dragt.
Derfor Mangel af Talernes Konstgreb, hvilke
her vare unødvendige; dersom den gudelige
Tone, som passer med Talens Emne, og Bru-
gen af Skriftens Steder skulde hos nogle give
Fors. Tale Ansæelse af en Prædiken, da er han
og der med gandske vel fornøjet, og dertil haver
han god Føye, omendskient saadan en Dom er
byggt paa svage Grunde. „Det vil vist ikke, siger
han, blive mig ubehageligt, om nogen skulde
demme, at disse Blade ligne mere en Prædi-
ken, end en Tale“.

No

No. 211.

Upartiske Tanker over den voldsomme Medfart, som Natten imellem den 17 og 18 Jan. indevarende Aar 1772. vedsføres de mange saa kaldte Jomfru-Huse i Kiøbenhavn, i Pen- nen forfattet af en gammel Magister Philos. Trykt og tilkiøbs hos Thiele for 8 Skilling halvtredie Ark 8vo.

Hvo Forf. til disse Tanker ellers er, saa har han ikke ueffen tilkiøndegivet sin Character som Skribent, naar han kalder sig en gammel Magister Philosophicæ. Maaskee dog nogle vil paastaae, at en gammel Pedant havde været et bedre udtrykkende Navn. Amos 2, 6. tiener ham ligesom til Tert eller Indgang, over hvilken han vil give os en Forklaring. Han begynder strax høytideligen i det Skolastiske Sprog, og staaer frist om sig med mediate, immediate, directe, indirecte, contrarium o. s. v. Han henfører Guds Willie til 3. Classer: 1.) Guds Behageligheds — 2.) tilladende — og 3.) absolute Willie. S. 6. Heraf kan man skient kiende den gamle Magisters Logik. Han kan slet ikke troe S. 11. at alle de ruinerede Huse skulde være Jomfru-Huse. „ Forholder det sig saaledes, siger han, har jo Kiøbenhavn næsten været et Sodom. Men hvormed kan vel disse Voldsmand

A 5

bevise

bevise denne Sag?" m. m. Han deeler derfor de udplyndrede i skyldige og uskyldige. Over hvert Slags udeser han noget af sin Veltalenhed. Til de uskyldige holder han ordentlig en Troste-Tale. Den fornuftige maae ret vammes ved at læse Forf. tiltale dem S. 16. saaledes. „Lide I uskyldigen og for Retfærdigheds Skyld, da ere I salige Matth. 5“. Ligesaa jammerligen er et Sted af Visd. 5. misbrugt S. 39. Fra S. 21. blotter Forf. sine Tanker om det voldsomme Foretagende selv, og han præker vel mod Pobelens Naserie med sit ex usu og per accidens. Han veed tvende Aarsager, hvorfor det er den Gang gaaet ustraffet af. Hvo, der har Lyst, læse dem S. 28. Diavelen har ellers faaet et Par Navne, uden Tvivl ved Sætterens Godhed, som Forf. ikke vil unde ham. S. 14. kaldes han Sæelen og S. 29. Lysens Engel.

No. 212.

Justittraad Struensees bevægelige Bebreddelses Brev til sin Broder Greven. Kiebenh. 1772 hos Stein for 2 Skill. et halv Mar 8vo.

No. 213.

Poetisk sandfærdia Efterretning om de 4te Statsfangers Gebærder, Ord, og Leve-
maa-

maade i Arresten. Kiøbenhavn 72. hos Stein
for 2 Skill. et halv Aar i 8vo.

No. 214.

Den med Struensee i Komplot værende Greve Enevold Brandts Klagemaal over det, at ingen vil tale om ham, opsat af ham selv i sit Fængsel, og nu af Stads-Musikanten i Gladsaxe, bragt under den Mel. Nu hører vi Piber og Trommer ic. Kiøbenh. hos Hallager for 2 Skill. et halv Aar 8vo.

Efter som Biserne falde i disse Tider, kan den første nok gaae an — Den anden er middelmaadig — Og den tredie er reent elendig — At hverken Justitsraad Struensee har skrevet den første, eller Brandt den sidste, behøve vi vel ikke at anmerke. Ligesaa lidet tør vi forsikre, at den poetiske Efterretning just i alle Maader stemmer overeens med Sandhed.

No. 215.

Første Efterretning om Grev Struensees, Grev Brandts og øvrige Stats-Fangers Arrestes Beskaffenhed, og deres Forhold i Fæng-

selet.

selet. Kiøbenh. Ligeledes hos Stein for 2
Skill. et halvt Ark 8vo.

Denne prosaiske Efterretning lader til at
være mere troværdig end den poetiske — den er
skreven i en temmelig god Stil, og har hist og
her, dog uden at være grov, adskillige bidende
Træk.

No. 216.

De fattiges Naab til Kongen i deres sande
Nødlidende, beviist af Extra-Skatten, Afsk-
stens-Huusset — med meere. Kiøbenh. 1772.
Trykt og selges hos Thiele for 4 Sk. 1 Ark 8vo.

Den, som vil udføre de fattiges Naab til
Kongen, bør tale i et Sprog, som udtrykker et
lidende Hjertes Fornemmelser, og skildre med Træk,
som vise Ufølelighedens naturlige Skikkelse;
men aldrig kan her være Sted for en spøgende Wit-
tighed; og har Wittighed her oven i Kibbet, Mine
af en vis Forlegenhed, saa er den fudkommen
væmmelig. — Endskjønt Forf. over Hovedet har
temmelig vel gjort os Indseende i Henseende til det
først, saa synes han dog tillige paa nogle enkelte
Steder, at være bleven skyldig i det sidste — f. E.
E. 5. „Selvde maae taale Kuldens Tryk-
kelse udbortes paa Lemmerne, for nogenledes at
afværge den sultne Maves Sammentrækkelse“ —

o. s. f.

v. s. f. it. „Maven knurrer om klap med hendes Nof, og dens skurrende Louer synes ret at bejamre hendes Armod”.

No. 217.

Det merkvoerdige Brev, som er funden paa Bøgen imellem Kronborg og Helsingøer. til Trest for sin bedrovede og efterladte Ven, af Karen Maria Dvetter. Med Devise: mig har du en forfert. Kiøbenh. 1772. hos Svare for 4 Skill. et Urf 8vo.

No. 218.

Svar paa Karen Maria Dveters merkvoerdige Brev, som blev funden paa Bøgen imellem Kronborg og Helsingøer. Med Devise: dig har jeg en forfert. Kiøbenh. 1772 hos Svare for 4 Skill. i Urf 8vo.

Saa vel Brevet, som Svaret er noget aldeles umerkvoerdigt og kiedsommeligt Sladder, hvor til Forf. den bekiendte Hr. M. B**n har smeds det en Hemmeligheds fuld Titel, for derved at faae sit elendige Kram affat.

No. 219.

Et Skrift, som skal være skrevet fra den Indtattede til den Fængsede med Devise: nu er al

af vor Glæde forbt. Kiøbenh. 1772. hos Svare for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

Er net op skrevet i samme Smag og af samme Fors. som de næst foregaaende.

No. 220.

Struensees Skrivelse til en Deel Skribentere og Bogtrykkere, som har skrevet og trykt om ham i disse hans kritiske Tider. Kiøbenhavn 1772. hos Svare for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Nok en dito af samme Suurden — Dog fortæner et Sted pag. 7. at anmerkes, hvor Struensee af vor Fors. indføres saaledes at tiltale Skribenterne: „en Deel af Eder skriver en saa meget af Had til mig, som for egen Interesse Skyld, I skriver en saa meget af Kierlighed eller Nidkerhed for Fædernelandet, som for at fortæne Eder nogle Skillinger, hvorfor I smærer nogle Linier op i en Hast, gaaer hen til en Forlægger med dem, og saa bliver der en Bog strax færdig“. Dette Stykke er temmelig got — og hvorfor? her har Fors. skrevet af egen Erfaring.

No.

No. 221.

Et par Ord fra en Bogtrykker i Anledning af Struensees 3de Domme. Kiebenh. 1772. hos Svare for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

Struensee havde i foregaaende Brev truet de flette Skribentere og Bogtrykkere, at hvis han endnu sad ved Roret, vilde han udstæde 3de Domme imod dem — Disse Domme vare just ikke meget klogtige; og paa lige saa toffet en Maade gier Forsat. som svarer sig selv, Nar af dem — Dommene vare disse: 1) Alle Bogtrykkere, som har trykket de meest forargelige Skrifter om Struensee, skulde miste Livet, naar de ere selv Forlæggere ic. 2) Paa dem, som har udfaaaret Billeder, og sat hans Navn under, skal begge Hænderne affiæres. De som paa en slet og nedrig Maade have skrevet om hans Person og Forbrødsler blot for at fornøye den gemene Væbel skulle miste de 3 første Fingre paa den høyre Haand o. s. v. — Hvis dette virkelig var Struensees Tanker; hvor lykkelig er da ikke Forfatteren, at Magten er Struensee betaget; thi ellers havde vor Skribent vist kommet til at skrive med Keiten.

No.

En Engelsk Suppen til Struensee i Anledning af den der har i Avisen complimenteret Faderen til det uskyldige Foster, kaldet: den brave Holmens Magtes glade Indtog i de smukke Huse ic. med Devise: Horra! Horra! længe leve ic. Kiøbenh. 72. hos Svare for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Uden Tvivl har nok Fors. haft en Dansk Suppen for meget paa Panden', da han brokfedede dette forunderlige Læg tilfammen — Blot ved at læse Titelen kan man falde paa denne Tanke, og jo videre man læser hen i Piescen selv, jo mere besyres man deri — Kort: den er et Mistmaske af allehaande Gladder, der hænger saa vakkert sammen, som det var dicteret af en drukken Mand, eller fra en Daarekiste. Forsat. er ellers den bekiendte frugtbare Hr. M. B**n. Det var saa langt fra at denne fromme Mand skulde fortørnes over den vittige Satire, som var indrykt mod ham i Adr. No. No. 22., at han snarere har antaget den, som et loeligt Kald til at fortjene sig nogle Skill. med et nyt Emoretie.

Trofspejl i 15de Stykke.

Side 228. Lin. 7. syndelig, læs snyderlig.
— 230 — 18. underlige — undværilige.
— 234 — 13. taabelige — taalelige.
— — — 16. den Classe — den sidste Classe.